

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ЖИЗЗАХ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

International scientific-practical conference
THE 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON
XXI CENTURY SKILLS IN LANGUAGE TEACHING
AND LEARNING
April 9, 2021

ТИЛНИ ЎҚИТИШ ВА ЎРГАНИШДА ХХІ АСР
КЎНИКМАЛАРИ II ХАЛҚАРО АНЖУМАН
Халқаро илмий-амалий конференция
2021 йил, 9 Апрель

Международная научно-практическая конференция
2-я МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ
ПО НАВЫКАМ ХХІ ВЕКА В ПРЕПОДАВАНИИ И
ИЗУЧЕНИИ ЯЗЫКА
9 Апреля, 2021 г

ЧЎЛПОН ШЕЪРИЯТИ ТАРЖИМАЛАРИГА БИР НАЗАР

Шерматова Умида Сапаевна
Тошкент вилояти Чирчиқ давлат
педагогика институти Ўзбек тили ва
адабиёти кафедраси ўқитувчиси

Аннотация : Ушбу мақолада Чўлпон шеърларини рус тилидаги таржималари таҳлил этилган бўлиб, Баҳодир Аҳмедов ва Николай Ильинлар таржимасидаги “Гўзал”, “Қаландар ишқи” шеърларининг ютуқ ва камчиликлари ёритилиб берилган.

Калит сўзлар: жаҳид адабиёти, таржима санъати, бадиий бўёқдорлик, шакл ва мазмун бирлиги, сўз қудрати ва жозибаси, маҳорат.

Ўзбек мумтоз адабиётида таржима билан шуғулланиш бир неча асрлик тарихга эга. Юсуф хос Ҳожибнинг “Қутадғу билиг” асаридан тортиб Хосият Рустамова шаърияти билан танишган жаҳон адабиёт аҳли минг таассуфки, Чўлпон назмидан етарли даражада баҳраманд бўлган эмас. Бунинг бир қанча сабаблари бор.

Жаҳид адабиётининг чет элда ўрганилиши юзасидан тадқиқотлар олиб борган олима Зулҳумор Мирзаева тақдим этган маълумотларга кўра, Чўлпон шеърларидан намуналарни туркиялик чўлпоншунос олимлар – Иброҳим Ёрқин, Саодат Чигатой турк тилига, Арслон Субутой шоирнинг «Гўзал Фарғона» («Гўзал Туркистон»), Йоханнес Бензинг «Турмушми бу?» шеърларини немис тилига ўгиришган. Англиялик Олаф Кероу, америкалик Эдворт Оллворт ва Жон Маккейнлар Чўлпон шеърларини инглиз тилига таржима қилганлар.⁴¹ Шуниси эътиборлики, инглиз тилига таржима қилинган шеърларнинг тадқиқи ва талқини З.Мирзаева томонидан моҳирона амалга оширилган.

Чўлпон ижодини рус тилига ўгириш ишлари ҳам ҳали яхши йўлга қўйилмаган. Тўғри, 2009 йилда Абдулҳамид Исмоилов ва Баҳодир Аҳмедовлар таржимасида “И звучит мой саз” номли тўплам Москвада нашрдан чиққан. Таржимоннинг маълумот беришича, мазкур тўплам шоирнинг номи оқлангач, 1988 йилда тайёрланган. Лекин

⁴¹ Мирзаева З., Шарқ юлдузи журнали, 2010 йил, 1-сон, 146-бет.

шоир номи оқланса-да, унинг ижодини ташвиқ ва тадқиқ қилиш ишларига рухсат берилмаганлиги тайёرنинг ишнинг 2009 йилга келгачгина дунё юзини кўришига сабаб бўлган. А.Исмоилов сўзларига кўра, Чўлпон ижодини ўрганиш ва рус тилига таржима қилиш шоирнинг ўзи яшаган замондаёқ бошланган (Лидия Соцердовяцова таржима қилишга уринган), лекин қатағон даврида бу ишни амалга ошириш ақл бовар қилмас ҳодиса эди.

Тўпламга Чўлпоннинг 100га яқин шеърлари, “Кеча ва кундуз” романи, “Ёрқиной” драмаси киритилган.

Чўлпоннинг 2020 йилда Николай Ильин томонидан 50 яқин шеърлари таржима қилиниб, “Мгновения любви” (“Севги лаҳзалари”) номи билан “Машхур-пресс” нашриётида чоп этилди. Тўпламдан шоирнинг “Халқ”(“Народ”), “Кураш” (“Борьба”), “Бинафша” (“Фиалка”), “Гўзал” (“Прекрасная”), “Қаландар ишқи” (“Любовь каландара”) каби машхур шеърлари жой олган.

Таржима санъати ҳақида Улуғбек Ҳамдамнинг “...тўғри ва баланд таржима аслият руҳини сақлаб қола олган таржимадир,”⁴² - дея билдирган фикри эътиборга молик.

Чўлпон шеърларини таржима қилишга киришган ҳар қандай таржимон шоирнинг “Гўзал” шеърига бефарқ қарамаган. Мазкур шеърининг русчага ўтирилган 2 хил варианты бор. Таржималардаги услубнинг ўзига хослиги, бирининг иккинчисига ўхшамаслиги, бир томондан, уларнинг таржима соҳасида индивидуал таржима услубига эга эканлигини кўрсатса, иккинчи томондан Чўлпон шеърининг икки хил кўринишда ўтирилиши шоирнинг лирик кечинмасини, руҳий ҳолатини, ички дунёсини, қалбида алангаланган эҳтиросини янада теранроқ англаш имконини беради.

Ҳар иккала таржимон шеърнинг асосий мазмунини сақлаган. Сатрлардаги моҳиятни ўз маҳорати, тушунчасига мос ўтирган ва ҳар қайси таржимада ўзига хос хусусиятлар мавжуд. Лекин мисраларга юклатилган маънони таъсирчан ифодалаш мақсадида, танланган сўз эквивалентлари, улардаги мазмуннинг ёритилиш доираси ва бадиий эстетик таъсири, образли табиати, энг муҳими, бадиий бўёқдорлиги, аслиятдаги маънони тўлиқ бериш, шеърдаги шакл ва мазмун бирлигини сақлаб қолишга интилиш таржималар ўртасидаги умумийлик билан бирга, муайян фарқни юзага келтирган.

Фикримиз исботи учун шеърнинг таржимасини қиёслаб кўрайлик:

Баҳодир Аҳмедов томонидан таржима қилинган мазкур шеър номи “Красавица” дея ўтирилган бўлса, Николай Ильин шеърни “Прекрасная” деб номлаган. Аслида рус тилида *красавица* ва *прекрасная* сўзлари синоним ҳисобланади, фақат *прекрасная* сўзи образлилиги билан *красавица* сўздан фарқланади.

Шеърнинг дастлабки бандини кўриб чиқайлик:

Қоронғу кечада кўкка кўз тикиб,
Энг ёруғ юлдуздан сени сўраймен,
Ул юлдуз уялиб, бошини букуб,
Айтадир: мен уни тушда кўрамен.
Тушимда кўрамен — шунчалар гўзал,
Биздан-да гўзалдир, ойдан-да гўзал!⁴³

⁴² Hamdamov U. Jahon adabiyoti: modernizm va postmodernism. -Т.: “Akademnashr”, 2020, 86-bet.

⁴³ Чўлпон. Танланган асарлар. 4 томлик. 1-том.: -Т.: “Akademnashr”, 2016, 31-бет

В час полночный, свой взор к небесам устремив,
У ярчайшей из звезд я спрошу о тебе.
И ответит, и взгляд ее будет стыдлив:
“Я красавицу видела только во сне.
И завидуют звезды, и день, и луна
Красоте ее – вот как прекрасна она!”⁴⁴

Мой взгляд в темноте к небесам устремив,
У чудной звезды я спросил про тебя.
Она, от смущенья глаза опустив,
Сказала: “Во сне так прекрасна она,
Прекрасней, чем звезды, светлей чем луна!...”⁴⁵

Биринчи мисрадаги энг ёруғ юлдуз бирикмаси Б.Аҳмедов таржимасида ярчайшей из звезд, Н.Ильин таржимасида чудная звезда дея тараннум этилган. Ҳар икки ҳолда ҳам мазкур бирикма рус тилида чиройли тасвирланган. *Уялиб* сўзи Б.Аҳмедов таржимасида *стыдлив*, Н.Ильин таржимасида *смущенья* тарзида ўгирилиши ҳам шеър мазмунини тўлиқ очиб беришга хизмат қилган.

Банднинг охирги икки мисраси баён этилган фикрни ўзига хос хулосалайди – нақорат кўринишини олади.

Тушимда кўрамен — шунчалар гўзал,

Биздан-да гўзалдир, ойдан-да гўзал! – мисралари Б.Аҳмедов таржимасида “завидуют звезды, и день, и луна” тарзида ўгирилган бўлса, Н.Ильин таржимаси ҳам “Прекрасней, чем звезды, светлей чем луна!...” тарзида ўгирилиб ўзига хос жозибадорлик касб этган.

Чўлпоннинг аруз вазнида ёзган “Қаландар ишқи” шеъри ҳам таржимонлар диққатни ўзига тортиши табиий. Шеър китобхонга шоирнинг муҳаббат изтиробларини ипга терган каби баён этиши билан қадрли. Замира Эшонова асарни эски шакл билан янги руҳда ёзилган шеър, ошиқ қалбнинг фавқуллоҳда тиниқ суврати, адашиш ва алданиш кўшиғи⁴⁶ дея эътирофида нақадар ҳақли. Арузда ёзилган шеър бармоқ вазнида ёзилган шеърга нисбатан таржимада анча мураккаблик туғдиради. Чунки вазн талабининг ўзиёқ шеър моҳиятини очиб беришга хизмат қилади. Буни ўзга тилга таржима қилишда ҳисобга олишнинг эса сира иложи йўқ. Шеърнинг дастлабки таржимаси Баҳодир Аҳмедов томонидан амалга оширилган бўлиб, “Песня странника” дея номланган. Рус тилидаги *странник* сўзи қаландар сўзидаги луғавий мазмунни англата олмайди. Балки шунинг учун ҳам Николай Ильин томонидан таржима қилинган вариантыда таржимон аслиятга яқинроқ бўлишга интилган ва шеър номи айнан таржима қилинган (“Любовь каландара”).

Муҳаббатнинг саройи кенг экан, йўлни йўқотдим-ку,

Асрлик тош янглиғ бу хатарли йўлда қотдим-ку.

Қарашма денгизин кўрдим, на нозлик тўлқини бордир,

⁴⁴ Чулпан. Мгновения любви. Составитель и переводчик Н.Ильин. –Т.: “Mashhur-press”,2020, с.28

⁴⁵ Чулпан. Стихи.Перевод с узбекского Б.Ахмедова «Звезда Востока», N4, апрель 1993

⁴⁶ Эшонова З. Ҳақ йўли, албатта, бир ўтилғуси... Жаҳон адабиёти, 1997 й., 1-сон, 161-бет

Ҳалокат бўлгусин билмай қулочни катта отдим-ку.⁴⁷

Дворец любви был так просторен, что потерял дорогу я.
И словно камень вековечный, душа застыла в нем моя.

И в море легкого кокетства, на волнах нежности качаясь,
Я о несчастьях грядущих не думал, не подозревал.⁴⁸

У любви дворец необъятен, в нем дорогу я потерял,
И застыв на пути опасном, я как будто бы камнем стал.

Мне открылись моря кокетства и обилье капризных волн,
Но того, что здесь ждет гибель, в своей дерзости я не знал.⁴⁹

Кўриниб турибдики, иккала таржима ҳам таҳсинга сазовор. Б.Аҳмедов таржимасида иккинчи мисрадаги *хатарли йўл* сўз бирикмаси биргина *дорога* (йўл) дея ўғирилган бўлса, Н.Ильин таржимасида эса *путь опасный* дея ушбу сўз бирикмасини сақлаб қолишга эришилган. Лекин *асрлик тош* бирикмасини Н.Ильин биргина *камень* (тош) деб таржима қилса, Б.Аҳмедовнинг *камень вековечный* дея таржима қилиши аниқликни таъминланган. Иккала ҳолда ҳам биттадан сўзнинг таржимаси қилинмаганлиги рус тилида ғазал жанрида ёзилган асар таржимасининг мукамал бўла олмаслигидан далолат беради.

Иккинчи байтдаги *нозлик тўлқини* сўз бирикмаси Б.Аҳмедовда *волны нежности* деб таржима қилинган бўлса, Н.Ильин таржимасида *капризные волны* кўринишида ўғирилган. Қулочни катта отдим бирикмаси ҳам иккала таржимада *на волнах нежности качаясь* (Б.Аҳмедов), *мне открылись* (Н.Ильин) дея ўғирилиши шоир тасвирини айнан очиб бера олмаган. Умуман олганда эса, иккала таржимада ҳам шоир изҳор қилган фикр, ошиқ аҳволи тасвирини тўлиқ ёритишга ҳаракат қилинган.

Кўриниб турибдики, Баҳодир Аҳмедов ўз таржимасини тушунарли ва содда тилда беришга интилган. “Бадий асарни содда, халқ тушунадиган тилда ифодалаш давр адабиётининг энг муҳим жиҳати эканлигини ҳам инкор этмаймиз. Лекин, назмни насрдан фарқ қилдириб турадиган услубий воситалар, айниқса сўз қудратининг шеърдаги инъикоси таржимада ифода этилмаса, бадий фикр ўз хусусиятини йўқотса, унда шеърни оддий гапдан фарқи қолмайди, жозиба йўқолади. Қолаверса, Чўлпон шеърятининг бетакрорлигини таъминлайдиган асосий унсур, исталган мавзуда – хоҳ у ижтимоий, хоҳ сиёсий ёки хоҳ у муҳаббат мавзусида бўлсин сўз қудратининг чексиз ифодаси, рухий оғрикнинг шоир сатрларида жонли суръатда акс эттирилганлиги билан характерланади”⁵⁰.

Баҳодир Аҳмедов “Қаландар ишқи” шеърдаги оҳанг, ритм, энг муҳими, шеърнинг асосий бадий воситаси ҳисобланмиш қофияни таржимада муваффақиятли бера олмаган. Николай Ильин эса шеърнинг шакл ва мазмун уйғунлигини сақлаб

⁴⁷ Чўлпон. Танланган асарлар. 4 томлик. 1-том.: -Т.: “Akademnashr”, 2016, 60-бет

⁴⁸ Чўлпан. Стихи. Перевод с узбекского Б.Ахмедова «Звезда Востока», N4, апрель 1993

⁴⁹ Чўлпан. Мгновения любви. Составитель и переводчик Н.Ильин. –Т.: “Mashhur-press”, 2020, с.46

⁵⁰ Мирзаева З., Шарқ юлдузи журнали, 2010 йил, 1-сон, 148-бет.

қолишга интилган. Ғазал жанрининг қофияланиш тартибини (*потерял – стал – не знал*) кўздан қочирмаган.

3. Мирзаева таъбири билан айтганда, таржимон асар руҳига кириб, асар маъзини ўзиники”га айлантира олсагина унинг ўгирмалари муваффақиятга эришади. Николай Ильин таржималари ана шундай муваффақиятли таржималардан биридир.

Фойдаланган адабиётлар:

1. Мирзаева З., Шарқ юлдузи журнари, 2010 йил, 1-сон, 146-бет.
2. Hamdamov U. Jahon adabiyoti: modernizm va postmodernism.-Т.: “Akademnashr”, 2020, 87-bet.
3. Чулпан. Мгновения любви. Составитель и переводчик Н.Ильин. –Т.: “Mashhurpress”, 2020, с.46.
4. Чулпан. Стихи. Перевод с узбекского Б.Ахмедова «Звезда Востока», N4, апрель 1993
5. Чўлпон. Танланган асарлар. 4 томлик. 1-том.: -Т.: “Akademnashr”, 2016, 60-бет
6. Эшонова З. Ҳақ йўли, албатта, бир ўтилғуси... Жаҳон адабиёти, 1997 й., 1-сон, 161-бет

REFERENCES:

1. Abbott G., D. McKeating, J. Greenwood, and P. Wingard. 1981.
2. Hubbard P., Jones B, Thornton, and R.Wheeler. 1983. A training course for TEFL. Oxford. Oxford University Press.
3. Nguyen Thi Thanh Huyen, Khuat Thi Thu Nga. Learning Vocabulary Through Games. Asian EFL Journal.2003
4. Nguyen Thi Thanh Huyen, Khuat Thi Thu Nga. Learning Vocabulary Through Games. Asian EFL Journal. 2003
5. Lee W.R. 1979. Language teaching games and contests. Oxford. Oxford University Press *Control, June 5-9, 200*

МУНДАРИЖА

КИРИШ СЎЗИ	Ш.С.ШАРИПОВ, ТИЛГА ЭЪТИБОР-ЭЛГА ЭЪТИБОР	3
I. ТИЛШУНОСЛИК, АДАБИЁТШУНОСЛИК ВА МАДАНИЯТЛАРАРО МУЛОҚОТ МАСАЛАЛАРИ		
МАМАТОВ А. , XXI аср тилшунослигининг асосий йўналишлари ва замонавий таҳлил методлари		6
МУСАЕВ А.С., АНДАКУЛОВА З.А. , Особенности глагольных фразеологизмов в современном русском языке		9
ABDUVALIYEVA Z.N., BOYXO'ROZOVA G. , “Boburnoma” da sifat va ot yasovchi omonim ma’noli qo’shimchalarning qo’llanilishi		12
ABDULLAYEVA D., SH. , Linguopragmatic features of phraseological units in esl class		14
ABDULLAYEVA O., O. , Avaz O’tar ma’rifat kuychisi		18
ABDUVALIYEV A.A., UMMATOVA H.Y. , “Boburnoma”da forscha old qo’shimchalarning qo’llanilishi va ma’nolari		20
KALJANOV A. , The essence of homonyms in the karakalpak language		24
RAXMONOVA A. U. , O‘. Hoshimovning “ikki eshik orasi” romanida badiiy personajlarning ichki hissiyotlarini namoyon etishda metaforaning o‘rni		27
JABBAROVA A. , Development of phraseological units semantics with the help of other phrases		30
AVAZMATOVA M. , Historical overview of foreign language teaching in Europe		34
BOTIRIVA KH. , Literary translation and culture		37
BOTIROVA H. , The importance of lexical transformations in literary translation		40
EGAMNAZAROVA Z.X., ESHMO'MINOV A.A. , Ingliz va o'zbek tili leksikasi o'z qatlamaning chog'ishtirma tadqiqi		44
ФАЙЗУЛЛАЕВА Д. У. , Сравнение некоторых неологизмов в английском и узбекском языках		47
GAFUROVA G., MATMURODOVA U. , Poetic structures in a story “borsa kelmas darvozasi” by said akhmad		50
KHAMZAYEV S.A., GILYZETDINOV E.Z. , The influence of borrowed words to the vocabulary stock of the uzbek language		52
ISLAMOVA T. , Teaching culture in ESP classes		56
JABBAROV U. , Difficulty in translating texts with neologisms		58
JABBAROVA A., BAKHROMOV J., ANORBOYEVA D. , Double updating of phraseological units		60
KHAMZAYEV O. , Technology for the development of intercultural communication in teaching foreign languages		64
MAJIDOVA D.A. , Discourse analysis and pragmatics		68
MANSUROVA N.A. , Structural and semantic analysis of marketing- management terms		70
MARDANOVA M.D. , Semantic characterise of english jargonisms		73
MAVLANOVA S. , Some questions of comparative study of speech stamps of uzbek language		77
MIRZAAKBAROV S., ABDUHAKIMOVA F. , Ingliz va o'zbek tilida		86

sinonimlarni o`qitishning muhimligi.....	
MIRZAYEVA D. , The role of paremia in the system of national cultural heritage.....	88
NASIROVA M.F. , Sociolinguistics is a link between sociology and linguistics.....	90
NAZAROVA G.A. , O`zlashma so`zlarning tuzilishiga ko`ra turlari va leksikografik talqini.....	92
NIYATOVA M.N., RASULOVA M.I. , Peculiarities of prefixal derivatives in language levels.	96
НАРБЕКОВА Р.У. , «Унесенные ветром» маргарет митчелл.....	99
NURULLAYEVA K.Q. , Xitoy qarindoshlik terminlarining lingvistik tahlili.....	102
QURBONOV D., ZARIPOV B. , Badiiy matnda qo`llangan kasb-hunarga oid so`zlar lingvokulturologik birlik sifatida.....	106
RAXMONOVA D. , Yuridik nutqning tarkibiy qismlari.....	108
SADIKOVA S.M. , Life and work of theodore dreiser and his impact on the world literature.....	109
ТАДЖИБАЕВ М. , Герменевтика и поэтический речь.....	112
TOSHPULATOVA D.B. , The mood of the period in the novel" rebellion and obedience" and the human spirit.....	119
TURSUNOVA N.F. , Frazemalar mazmun-mohiyati tilda tutgan o`rni va ahamiyati.....	122
XASANOVA K.B. , Madaniyat va til bog`likligi.....	124
HASANOVA L. , The importance of art in depicting the image of a dog (on the example of navoi's lyrics)	125
ХАЙДАРОВА Д.А. , Лакуналарнинг лингвомаданий ахамияти.....	129
ХАЙДАРОВА К.Д. , Ўзбек тилидаги поллиз экин номларининг келиб чиқиш тарихи.....	134
KHOLMURODOVA O.A., NAZIROVA N. , Quilting art history in America.....	136
KHOLMURODOVA O.A., NURADINOVA G. , Developing english language skills through fairy tales.....	140
XUSANOVA D.B., ESHMO`MINOV A.A.</b> , O`quv lug`atlari tushunchasining tasnifiy belgilari.....	143
YUSUPOV O.N. , Character expression in literary translation.....	145
YUSUPOVA S., KHADJIEVA D.T. , Semantic- thematic types of hyperbole.....	150
ZIYOTOVA N.O. , The analysis of metaphors that have linguaculturalogical importance (based on utkir hoshimov`s works).....	153
ФАЙЗУЛЛАЕВ Б., ФАЙЗУЛЛАЕВА Д. , Достонлар тилига хосланган маданий бирликларнинг лексик-семантик хусусиятлари.....	155
БОТИРОВА Ш.И. , Возможности художественного чтения.....	158
БЎРИЕВА Н.Қ. , Уильям шекспир асарларида аёл образи.....	161
ГАНИЕВА Г.З. , Баъзи инглиз тили топонимларининг морфологик ва синтактик жиҳатдан ясаилиши.....	165
МУСАЕВА Д.Т. , Тоталитарная система в романе «1984» джорджа оруэлла.....	167
ЖЎРАЕВ М. , “Олтин девор” комедиясининг ғоявий-бадий хусусиятлари.....	170
MANSUROVA N.A. , Инглиз тили ва ўзбек тилларидаги маркетинг ва менежмент терминларининг тилшуносликда шаклланиши ва ривожланиши.....	173
МУҲАМЕДОВ А.Х. , Таржима тушунчасига оид таърифлар.....	175

ХИДИРОВ О.Ж., Жаҳон тилшунослигида корпус лингвистикаси.....	177
САРИМСАКОВА Д.М., Бўлажак инглиз тили ўқитувчилари социолингвистик компетентлигини ривожлантириш долзарб педагогик муаммо сифатида.....	180
МАТЧОНОВ С., Адабий таълим тизимини технологиялаштириш ва бадиий-эстетик тафаккур муаммолари.....	184
УМРЗАҚОВ И.И., Уильям Фолкнер ижодида онг оқими феномени.....	188
ХИДИРОВА М., Тоғай Мурод асарлари поетикаси: яратилиш тарихи.....	191
ХУДАЙБЕРГАНОВ Р.Х., Ижтимоий тармоқлар – маданиятлараро мулоқотни ташкил этишининг омили.....	195
ШЕРМАТОВА У.С., Чўлпон шеърияти таржималарига бир назар.....	198
II. XXI АСРДА ЧЕТ ТИЛИНИ ЎҚИТИШ МЕТОДИКАСИ	
RASHIDOVA N., Potential difficulties in learning listening.....	203
RAXMATOV D., Til o'rganishda mobil ilovalardan foydalanish imkoniyatlari.....	205
JABBOROVA D., An innovative approach to the development of students' professional competencies in english lessons.....	208
MAMATOVA D.M., How to use warm up activities in the development of students' speaking competencies in english lessons.....	211
OTAXONOVA SH., MAMATOVA D., Modern approaches in international translations.....	214
ALIMOVA M., Assessing student writing in EFL classes by using AFL.....	217
ALIMOVA M., Teaching a foreign language in the 21st century.....	219
ALIYEVA A.E., QO'ZIBOYEV D., YAKUBOVA L., OMONULLAYEVA G., The role of imitation in developing first – year students' communicative skills.....	222
ASHUROVA Z., ABIRKULOVA N., The role of the school in the process of socialization.....	225
BADALBAEVA M., How to develop of phrasal verbs, idioms, and collocations with the help of weblogs.....	228
BAHRIDDINOVA Y.B., Teaching english phraseological units in improving speaking skills.....	231
BAISOV A.S., The role of fairytales in teaching english at a primary.....	234
BAXRIDDINOVA D.O., BEKMURATOVA.A., XXI asr zamonaviy ingliz tili o'qitish metodikasi va innovatsion usullari	236
BERDIYOROVA D.E., The way of usage task-based approach in foreign language teaching all level students.....	239
BOLTAEVA R., The relationship between learning and creativity.....	241
BURANOVA D., TOSHBURIEVA M., Problems of bilingualism and its effects on the language personality.....	244
ABDULLAEV D., NA (need analysis) as a fundamental principle in organizing an ESP (english for specific purposes) course.....	246
ERKULOVA F.M., Teaching grammar effectively using mobile apps.....	249
ESHANKULOVA N.S., Pedagogical approaches of teaching english based on ICT.....	254
FAYZULLAEVA M.A., Effective ways to increase vocabulary in learning language.....	256
GIMAZUTDINOV R.G., Teaching elementary school pupils a healthy lifestyle.....	260

KHALILOVA H.KH. , The use of modern technology in teaching English.....	263
ISMAILOVA H., TILLAEVA F. , The importance of teaching vocabulary.....	266
ABUOVA J. , The usage of youtube for vocabulary teaching to enhance self-study during the pandemic.....	269
JUMABAYEVA A.S. , The importance of grammar in teaching process.....	271
DJUMANOVA B.U. , Methods for teaching speaking skills in modern pedagogy.....	275
JUMANOVA K.G., YUSUPOVA M.A. , The effective methods in teaching foreign languages: web quest and case study.....	277
JO'RABOYEV A.B. , The role of motivation in learning foreign.....	279
DJURAEVA M., ERKINOVA S. , Types of interactive methods in teaching foreign languages in primary schools.....	283
KHADJIMURADOVA U.K. , Language features of the genres of official business style.....	284
URALOVA N., ABUOVA J. , An explanatory process of designing an effective syllabus for ambulance practitioners.....	287
MAMADJANOVA N.A. , Main characteristics and stages of critical thinking.....	290
MAMIROVA G., AKHMEDOVA M. , Use of innovative technologies as a means of forming cognitive interest to a foreign language.....	292
MUSTAFAYEVA N.U. , Multisensory approach to students with speech difficulties in EFT.....	296
NAZAROVA Z. , The impact of integrated course on student.....	299
NAZAROVA Z.K., JALILOVA M.T. , Methods of teaching a foreign language in the 21st century.....	301
NORKUZIEVA G.Z. , Interactive teaching methods in russian lessons.....	303
NURMURODOVA K.E. , The role of available rubric to assess presenting skills in pre-service EFL teaching system.....	306
O'SAROVA N.Y., SOLIYEVA N.A. , The role of games in the language teaching lessons.....	309

**ТИЛНИ ЎҚИТИШ ВА ЎРГАНИШДА XXI АСР КЎНИКМАЛАРИ –
II ХАЛҚАРО АНЖУМАН**

(Халқаро илмий-амалий конференция)

**International scientific-practical conference
THE 2nd INTERNATIONAL CONFERENCE ON XXI CENTURY SKILLS IN
LANGUAGE TEACHING AND LEARNING
April 9, 2021**

**Международная научно-практическая конференция
2-я МЕЖДУНАРОДНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ ПО НАВЫКАМ XXI ВЕКА В
ПРЕПОДАВАНИИ И ИЗУЧЕНИИ ЯЗЫКА
9 Апреля, 2021 г**

Муҳаррир: Т.Эргашев
Мусахҳиҳ: Ж.Муртозаев
Саҳифаловчи: С.Нормуҳаммедов

Гувоҳнома № 14-0003, 30.04.2020
Офсет қоғози. Босишга рухсат этилди 08.04.2021.
Формат А4. Гарнитура «Times New Roman».
Шартли босма табоқ 19,75
Адади 100 нусха. Буюртма № 05

ЖДПИ таҳририй-нашриёт бўлимида чоп этилди.
130100, Ш.Рашидов шох кўчаси, 4-уй
Тел./факс: (+99872) 226-02-93
(+99899) 525-67-99

